

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorágyi-
uteza 1. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: **KOMÁROMY ISTVÁN.**

Kiadó-hivatrl:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata 12 fillér.
Többzörű hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Kulturális érdekeink.

Az a csendes, mindent átalakító forradalom, melyet a jelen kor méhében hord, lassanként megmozdítja a mi társadalmunk konzervatív gondolkodását is, s szárnyára emelve viszi oda, ahol egy tisztább, jobb, nemesebb, tökéletesebb kor biztatása világol a most élő nemzedékek elé.

A jelen kornak mindinkább kialakuló eszméje: a szellem szabad fejlődése mellett a reális munka értékelése.

Soha annyi ember, mint a jelen korban, nem élt a föld hátán.

Soha az emberi elme a fejlettségnek, a tudásnak, a találmányságnak a mostani magaslátán még nem állott.

A milliók versenyeznek és küzdenek egymással — minden téren; a megélhetésért, a meggazdagodásért vagy a dicsőséget.

S hogy ebben a világ-zsibvásárban el ne vesszenek; hogy a fokozott konkurencziában megélhessenek, vagy pláne meggazdagodhassanak; hogy a sok elme-produktum szédítő garmadája fölé tudjon valaki emelkedni s kiválóságával dicsőséget is tudjon magának szerezni: ahhoz egészséges testi szervezet, tiszta elme és erős jellem szükséges.

S a mit az élet zürzavara rá mér az emberre, u. m.: munkát, fáradságot, küzködést, mindezeket csak nagy hozzászoktatás, ránevelés és a létfenntartás erős ösztönének kifejlődése folytán tűrheti el vagy viheti véghez.

Az életben szükségelt sok irányu tudás, munkakészség, küzdelem-vágy az emberek ezrei közt csak fehér holló volna, ha a testi élet első hajtásainál s a lelki képességek nyilvánánál örökösödő kéz, vezető szellem nem működnek.

Azért jelentősebb minden más kulturintézménynél — az iskola.

Azért fontosabb az iskola a mai korban, minden más kornak iskolái felett.

Ha az állam, a község, a társadalom, a szüle, a maga jól felfogott érdekét tekinti; ha korlátolt határig való látással: fejlődését, előmenetelét meggátolni nem akarja; kell, hogy mindenek előtt s minden nagy áldozatok árán is, a kornak megfelelő iskolákat állítson fel, mert ebben gyökeredzik ereje, tekintélye, boldogulása és felmaradása

Városunk az utolsó évtizedekben hozott ugyan áldozatokat az iskoláiért, de annyit nem, hogy azok a kor igényeinek, kívánalmainak megfelelőek volna.

Kötött azonban az állammal két szerződést, mely magában hordja a teljes kifejlesztés egészséges csirait, ha annak ápolását maga is lelkiismeretesen szíven viseli.

Ezen szerződések értelmében történt egy pár évvel előbb az elemi fiu- és leány-, s a múlt évben a polg. leányiskolák államosítása, mely egy új fejlődési irányt jelöl meg tanügyünk életében s amely hivatva lesz városunk és vidékének ez iskolák működéséhez fűzött várakozását kielégíteni

A fiúiskola elhelyezése s felszerelése nagyrésztben kielégítő.

A leányiskolák helyiségei azonban nem megfelelőek, s különösen meg a polgári leányiskola felszerelése annyi kívánni valót hagy fenn, hogy a jelen kötött helyzetében nem is várható, hogy a szükséges eszközöknek hiányában feladatát úgy töltsse be, amiképpen a helyes vezetés és a működő kiváló tanerők munkássága után méltán remélhető volna.

Az állammal kötött szerződés értelmében Rimaszombat városa új, megfelelő iskolaépületet tartozik adni a polgári iskola helyiségeül, melyet az 1905 év szeptember havában hivatásának át kell adnia

Ugy tudjuk, hogy a tervek készen vannak s azokat a képviselőtestület el is fogadta.

A telket még a múlt évben megvásárolták. Miért késik hát az építésére felszólító pályázat kiírása? . . .

Drága itt minden perc, mert késlelteti nemcsak a meglévő elemi és polgári leányiskolák intenzívebb működését, hanem a mi legfőbb — elodázza a polg. leányiskola fölé létesítendő két éves tanfolyamu női-ipari iskola felállítását, ami Rimaszombat és vidéke növevelésének kérdését a leggyakorlatiasabb irányban oldaná meg s a leánygyermekes szülők régóta érzett vágyát elégitené ki.

Meggyőződésünk, hogy városunk agilis polgármestere — felhívásunk nélkül is lelken hordja a köz javát s teljes mértékben értékeli ez ügy fontosságát — s hatáskörében mindent elkövet annak mentül előbb való létesítése körül.

S biztosan reménykedünk, hogy a tavasz nyitán megkezdik az új elemi és polg. leányiskola építését, melyben megfelelő helyet nyer majd a két évfolyamu női ipariskola, mellyel a helyi nőképzés iránt támasztott igényeink egyelőre ki-elégítést nyernek.

—a—a.

Vármegyei rendkívüli közgyűlés. Bor-

nemisza László alispán január 5-iki kelettel a megyebizottsági tagokat a következő hirdetmény útján hívja meg rendkívüli közgyűlésre:

„Ő császári és apostoli királyi Felsége, az ország főrendeit és képviselőit, a folyó év februárius havának 15-ik napján megnyitandó országgyűlésre Budapest fővárosba egybehívni méltóztatván, — a megérkezett kegyelmes királyi meghívólevelével törvényszerű kihirdetése és a szükséges intézkedések megtétele végett tartandó rendkívüli vármegyei bizottsági közgyűlés határidejéül — főispán ur ő méltóságával egyetértőleg — *folyó január hó 14-ik napjának délelőtti 10 órája* Rimaszombat városába vármegyei székházunk kisebb termébe tüzetett ki.

Igazán megkapó fájdalom a Hanvay Zoltáné. Daedalus siráma a korán elhunyt Ikarus felett, aki szép szellemével repülni vágyott, fel a magasba, de teste gyöngé, erőtlén volt s idő előtt sirba dőlt. Vele kihalt a Hanvay nemzetség ifjabb férfiága. Az idősebbikből élnek még: *József és László*. A Gondviselés tán nem engedi, hogy a Hanvay fényes nevet egészen a történelemnek adjuk át a család ezeréves fennállása után. Hány dicsékedhetik ily fényes multtal a magyar nemesi családok közül? Ebből a multból nagy alakok ragyognak felénk. Országbírók, főispánok, alispánok, diaetái követek három vármegyében. A magyar közélet tekintélyes vezéremberei, a kik különösebb dísz adnak a Hanvay névnek és családnak

A Hanvay család genealogiáját Hanvay Zoltán állította össze s közölve van a Nagy Iván-féle „Magyarország családai“-nak pótkötetében. A család főbb szereplőiről, egyebek közt megemlékezik a „Magyarország vármegyei és városai“ című vállalatnak Gömör-Kishont-vármegyével foglalkozó kötete s közli a család czimerét és annak leírását is, mely *Siebmachernél* is föllelhető. A család okmányait a nemzeti muzeum levéltárában őrzik. Ezeket is Hanvay Zoltán gyűjtötte össze s helyezte el az országos levéltárban. Mennyi érdekes történeti adat heverhet azokban feldolgozatlanul! „A történelmi társulat is úgy emlékezik meg róluk, mint, különösen Gömörvármegye történelmére nézve, felelő értékes kutatóforrásként.“ Ha Hanvay Zoltán feldolgozná ezeket az adatokat! Ó volna arra a legilletékesebb. Van hozzá esze, szíve készütsége. Nem hivalkodó munka lenne ez, hanem a hazafiságnak és a történettudományoknak hozott üdvös áldozat. Mert a nagynevű, történeti szerepet játszó családok történetje mindenkor példaadó, dicső alakokat állít elibünk s hozzájárul jellemünk kiműveléséhez. Ezenkívül értékes és tanulságos adatokat nyújt földünk és fajunk történetéhez. Ily nemes czél hevitette, hogy gömöri példát hozzak fel, a *Kubinyiakat: Ferenczet és Miklóst*, mikor hozzáfogtak a Hanvayakkal egy törzsből (Hunt) származó családjuk történetének megírásához, melyből egy kötet már meg is jelent. Lehet, több is, én az elsőről olvastam. Csak analogszerűleg említem meg, mikor a Hanvay család történetét *Hanvay Zoltántól* óhajtanám megírva látni, aki azt úgy meglehetősen apróra ismeri.

TÁRCZA.

Csend van minálunk . . .

Hol annyi nóta, tréfa, láрма járta,
Hol egyre dal, muzsika szólt,
Ajtónyikorgás, lábak kopogása,
S szült hangos szó nagyhangú szót.
Most mindez el van nálunk csendesedve,
Nem visszhangoznak a falak,
Lábujhegyünkön járkálunk, remegve,
Még a legyek se donganak.

Hangos köhintés, ásítás, — kizárva.
Ezt mindenikünk tudja már.
Dalatlan ajkkal ugrádozza útját
Kalitájában a kis madár.
Csodálkozik a vén, koloncós óra,
Hogy ő nem üthet, csak mutat.
Lassan, ketyegve mondja: itt ugyancsak
Mégváltozott a hangulat!

Hej, nóta, tréfa, láрма és nyikorgás,
Ajtócsukások, óra, kis madár,
Kacaj, köhintés s más egyéb zajoknak
Itt egy időtől vége már.
Örvendő szívünk hangos dobbanása
Minden zajt elhallgattata,
Csak boldogságunk sóhaji beszélnek . . .
Csend van minálunk, — alszik a baba.

M. P.

A Hanvayak.

Éltem sora, meg szívem égő szenvedelme úgy hozta magával, hogy régóta különösebben érdeklődjem a Hanvay család iránt. Naprágyon laktomban egy irat jutott hozzám *Hanvay József* útján, mely a család részletes leszármazási tábláját foglalta magában. Akkor arra gondoltam, hogy komoly tanulmány tárgyává teszem ezt a szép multu, ósrégi familiát. Haj! de az élet szele más felé sodort s újabb-újabb munkamező nyílt fel előttem.

A vágy csak vágnak maradt. De mindig izgatott, valahányszor rá gondoltam. Izgatta nemesak történeti érzékemet, de kálvinista voltomat, sőt még regényes képzeledésemet is. Vissza vissza emlékeztem a *Hanvay*, gondolom *László* ligetére ott, a keleméri határban a romba dől *Kakas vár*, meg a megénekelt *Mohos* alatt

Később, mikor a *Tompa* életét behatóan tanulmányoztam, megint elém kerültek a Hanvayak, akik a nagy költő életének történetébe ragyogó betűkkel írták be nevüket. A nagyszasszony: *Hanvay Julia*, a talpig ember *Recsky Benedek* házas erényekkel tündöklő felesége körében sok kedves órát töltött a keleméri költőpap. A derek házaspár képét s emlékét meg is örököltette „A száki-pusztán“ című költeményében. *Hanvay Károly* vitte Tompát Hanvára. Ó volt akkor a hanvai egyház főkurátora s főrézes abban, hogy a hírneves költő-papnak a régi rozszant parókia helyett újat építsenek. Az építkezés tartama alatt a Hanvay ősi curiát engedte át lakásul Tompának és családjának. Fia: *Hanvay Zoltán* állott, talán összes barátai között a Tompa szívéhez legközelebb. Valósággal szellemi gyermeke, majd testvére volt. Hanvay Zoltán így emlékezik róla: „Az én felejtethetlen Mentorom Tompa volt. Többet köszönhetek neki, mint összes iskolai pályámnak. Jókait kivéve, általa ösmerkedtem meg irodalmunk nagyságaival . . . A szomorú ötvenes években a legtöbb írónk tanárkodott. Arany, Szász Károly Nagykőrösön, Léva Miskolczon stb. Nyáron aztán eljöttek Hanvára s velők Szemere Miklós bátyánk. Midőn aztán beállt az est s feltűntek a csillagok, a gémes kut itatóvályút végigülték a nagy szellemek s nem a csillagokat, de a napot is elhomályosította volna a temérdek szellemi roppentyű. Furesa dolog, hol azelőtt rövid idővel a jámbor gulya szüresölte az éltető nedűt; ott lábukhoz kuporodva hallgattam én, a félgyermek a vatesek szavát. Vajjon szerencse-e ez? Aligha. Az a világtelfogás, az a megítélési szempont, melyet ott ellestem, nagyon távol esik a világ reál-felfogásától. Az a világ gyönyörű, de nem az élet napszámosságainak országa! Hát még ha aztán elmentünk Bánfalvára Kazinczy Gáborhoz — s odajött a két Földváry! Szép, drága emlékek!“

Igy ír Hanvay Zoltán. Az ő drága kincsének, egyetlen fiának elvesztése s e fölötti mély fájdalom hozza most újra élénk emlékezetembe a Hanvayakat, kapcsolatban a kéziratként kiadott „Sötét lapok“-kal.

Midőn erről vármegyénk közönségét ezennel értesitem, egyidejűleg a vármegyei bizottság tisztelt tagjait minél tömegesebb megjelenésre hivatalból tisztelettel felkérém.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk minden olvasóit, kik még az előfizetést meg nem újították avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

Tisztelettel
a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Személyi hírek. Hámos László főispán több nap óta városunkban időzik. — György Lajos városi mérnök — lapunk kitünő tollu munkatársa — egy éves önkéntesi szolgálati kötelezettségének teljesítése céljából, t. hó 5-én Losoncra, a 25 ik gyalogezredhez bevonult.

Képviselőválasztások. Megindult a mozgalom a képviselőház feloszlatása után. Városunkban és a környékén esend van s eddig Farkas Abrahám a szabadelvűpárt jelöltje ellenében nem hallatszik más, csupán Fáy Gyula volt képviselő nevének emlegetése. Positivet azonban nem lehet még tudni: elvállalja-e vagy nem a jelöltséget. A rimaszécsi kerületben a függetlenségi párti Draskóczy László ellen — úgy beszélnek — Farkas Zoltán lép fel szabadelvűpárti programmal. A putnoki kerületben Putnoky Móricz eddigi képviselő ellenében — hir szerint — Szelezky Zoltán lép fel szabadelvű programmal. Köviből még nem jött hir; itt aligha lesz ellenjelöltje Szentiványi Árpádnak; Jolsvárol szintén nem hallatszik, vajjon vállalkozik-e valaki arra, hogy az ott nagy kegyben álló Kubinyi Gézával felvegye a harcot. Rozsnyón Andrássy Géza gróf lép fel.

Az országos szabadelvű-pártba vármegyénkbeli legutóbb Hanvay Zoltán földbirtokos lépett be tagként.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter — mint örömmel értesülünk — Ternyey Miklóst, Ternyey János helybeli postafőnök fiát, a helybeli pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez számtisztte nevezte ki.

Kinevezés. A magy. kir. igazságügyminiszter Ráduly József itteni kir. ügyészséghez beosztott bírósági joggyakornokot a rimaszombati kir. ügyészség területére ügyészségi megbízottá nevezte ki.

Előléptetés. Bahéry Viktor tart. es. és kir. hadnagy, rimamurány-salgótarjántársulati számtiszt előléptett számvevővé.

A tanítás az áll. elemi iskolákban folyó hó 2 án, az állami polgári leányiskolában t. hó 3 án ismét megindult. A mai nappal véget ért a helybeli főgimnázium ifjuságának 2 hetes karácsonyi vakációja is. Holnap, azaz t. hó 9-én reggel 8 órakor ismét megtelnek az új főgimnáziumnak ma még üres termei, folyosói. A vakáció vége különben városunk megeléknült utcáin is észrevehető. Ma már visszatértek vidéki diákjaink is. Hiszszük és reméljük, hogy a pihenés után megújult erővel, az édes szülői körből hozott serkentő buzdó-aggal folytatják megszakitott munkájukat, hogy a folyó hó végén kiosztandó félévi értesítővel ők is megörvendeztessék jó szülőiket, akiknek szeretetéből az elmúlt karácsonyi szünet alatt bőven volt részük az örömben.

Tudom, hogy ő most a bánattól le van verve. — Szent fájdalom nem háborgatom. De szeretném azt némiképen enyhíteni, feledtetni. S egy oly munka, milyenre hivatkozom, a lélekre édes vigasz, enyhítő balszam. A Hanvay Zoltán kedves Mentora így énekel:

„Ki veszt sokat, mindent, mi drága itt,
Hitét, ha őrzi, őrzi őt a hit,
Hol ember nincs már, Isten megjelen.”

En ugy látom a Hanvay Zoltán írásaiból, hogy ő a csapások, s a legközelebbi nagy veszteség után is — igazi bölcsként — megőrizte hitét s a hit is megőrizte őt. Oh ha a munka meg fölemelne, megvigasztalná! S ha taán ősz haját s éveinek eltűntét hozza fel okul, jusson eszébe, amit Cicero mond a „de senectute”-ban „Nem testi erő, fürgeség és gyorsaság intézi a nagy dolgokat, hanem ész, tekintély és tanács s ezektől az öregség nemesak megfosztva nincs, de bennök gyarapodni szokott.”

A Hanvay-családra, melynek 1427-ben eredő helyén Hanván — Csány szerint — 30 portája volt, a környékbeli híres családokkal való összeházasodása is fényt vet. Hogy a vele egy törzsből származó Soldos, Darvas, Sándor és Székárosi Farkas családokat mellőzzük, ott vannak a régiebb kornak nagyszerű dynastiái: a Báthoryak, Bossányiak, Uzák, Thurzók, Rákóczyak, Széchyek, Lórántfyak, Lónyayak, Tornallyayak, Serényiek, Mocsáryak, Szuhayak, Naprágyiak stb., melyekkel évszázadokon át kötök össze Hymen lánczai s ez is mutatja a család előkelő állását és tekintélyét. De mutatja annak erős kálvinistaságát is. A fentemlített családok a magyar protestáns familiák legkiválóbbjai között állanak. Említenem sem kell: hányan ragyognak közülök, mint tündöklő csillagok, a magyar protestantismus egén! Ismeri őket s hevül érettek mindenki.

Néhányan közülök a róm. kath. egyháznak is díszére váltak s pedig már a reformáció után. Ezek valószínűleg rekatholisáltak az Oláh Miklós által megindított erős mozgalomban. Így a temperamentumos Szuhay István egri püspök. Aztán Naprágyi Demeter, aki a Basta korszakban rövid ideig újraéledt erdélyi róm. kath. püspökségnek lett első birlalója. De Boeckay idejében menekülni kellett, s lett később egri püspök, majd kalocsai érsek. Korának elsőrangú diplomatája volt. Hogy Naprágyból eredt s az ottani, később kihalt Naprágyi család egyik fia volt, arra nézve kétségtelen bizonyítéka-

Ujévi üdvözlések. A hivatalokban az idén is meg volt a szokásos ujévi tisztelgés. A vármegyei házában a megyei tisztviselők, majd a város küldöttsége tisztelgett Bornemisza László alispánnál, a törvénytiszteken Kubinyi Aladár elnökkel a törvénytiszteki, kir. ügyészségi és járásbírói tisztviselők, majd az ügyvédek testületileg tisztelgették. A városi tisztviselők dr. Kovács László polgármesternél, a pénzügyi tisztviselők Kubinyi Andor pénzügyigazgatónál tisztelgették; az állami iskolák tanstülete Drusiner kir. tanfelügyelőnél tisztelgett és fejezte ki az évtorduló alkalmából üdvözlétét és jókívánatait.

Képviselői beszámoló. Draskóczy László, a rimaszécsi járás országgy. képviselője folyó hó 10-én, kedden tartja Rimaszécsen beszámoló beszédét.

A vármegyei központi választmány a megyegyűlés után megtartja ülését s a megyénkben tartandó képviselő választások határidejét kitűzi s az elnököt megbizzza a teendővel. Az bizonyos, hogy e hó végén megyénkben a választások végbemennek.

Eljegyzés. Alitisz Miklós, sidi tekintélyes földbirtokos Margit nevű szeretetre méltó leányát f. hó 5-én eljegyezte Polónyi János balassagyarmati honvédszázados.

Esküvő. Dr. Tyroler Simon rozsnyói fiatal ügyvéd tölgy hó 18-án tartja esküvőjét Rozsnyón dr. Gutlohn Henrik tb. vármegyei főorvos szeretetreméltó leányával Erzsikével.

Halálozás. Lamos Lajos rimaszécsi gyógyszerész és nejt lesújtó csapás érte, amennyiben fiuk: ilj. Lamos Lajos gazdasági akadémiai hallgató f. hó 6 án hosszas betegség után 20 éves korában meghalt. A család a következő jelentést adta ki: „Idb. Lipóczi Lamos Lajos és neje szül. Kun Laura mint szülők, Anna térjezett Valovics Ferencné férjével és gyermekeivel; Józsika mint testvéröccs; nemkülömben Beregarabási Kun László mint nagybátya nejjével; Lamos Albin mint nagynénje mélyen elszomorodott szívvel s a fájdalom teljes érzetével jelentik forrón szeretett jó fiuk, illetve testvérüknek ifj. Lipóczi Lamos Lajosnak a magyaróvári gazdasági akadémia II od éves hallgatójának folyó hó 6 án d. e. fél 12 órakor életének 20 ik évében, hosszas és fájdalmas szenvedés után, Budapesten történt gyászos elhunytát. A drága halott hült teteme folyó hó 9-én délelőtti 10 órakor fog Rimaszécsen, az ág. evang. egyház szertartása szerint, a helybeli sirkertben örök nyugalomra tétetni. — Áldás és a béke angyala lebegjen forrón szeretett, felejthetetlen édes gyermekünk sirja felett!

Athelyezés. A kassai kir. főügyész Papp József rimaszombati és Török Ferenc eperjesi kir. törvénytiszteki fogházfőrmestereket kölcsönösen athelyezte.

Kitüntetés. A rimaszombati konzervgyár a Dúszszeldorfbán rendezett nemzetközi élelmi-szer kiállításon bronzéremmel lett kitüntetve.

Szilveszter-est a körben. A polgári olvasókör helyiségeiben régen volt látható olyan nagyszámú és válogatott közönség, mint az ideai Szilveszter-esti mulatságon. Zsufolásig megteltek az összes helyiségek s a jókedv már 11 óra tájban magas fokra hágott. Ejjélfkor, mikor az ujesztendő beköszöntött, lelkes hangulatban köszöntötték egymást rokonok, ismerősök, jóbarátok, s azután újra hozzátogtak a fiatalok a tánczhoz és reggelig csapongó jókedvvel mulattak. Erdemes a feljegyzésre, hogy a négyest 64—68 pár tánczolta, ami az ilyen „házi mulatságok” annaleiseiben még nem igen fordult elő. A mulatság jövedelme volt: bevétel 256 korona, kiadás 50 korona 34 fillér, tiszta maradvány e szerint 205 kor. 66 fillér, melyet felülfizettek: Berger Adolf, Kulitay Lajos 2—2 koronát, Kovács István, ifj. Kovács István, Miskolczy Lajos, Hank András, id. Rábely Miklós, Fodor Mihály, Grossmann Adolf, Berács Gusztáv, Simon János, Scherina István, Csordás János, Hlozek János, Maurer Géza, Kovács Sámuel, Bródi József, Mayer Ödön, Kozma Imre, Gémes Béla, Farkas

ink vannak. De ezekkel itt előhozakodni nem engedi cikkünk kerete. Máris eltérünk a Hanvayaktól. Térjünk vissza hozzájuk!

A magyar prot. egyház történetének tanulmányozása közben egy Hanvay magaslott ki különösen előttem a XVII-ik században. Hanvay Péter, akiről Hanvay Zoltán ugy emlékezik, mint aki 1640 ben alispánja volt Abaujvármegyének s ugyancsak követe a pozsonyi diaetán 1630. és 1646-ban s egyszersmind egyik vezére a prot. pártnak. Hát bizonyos, hogy alispán, még pedig hatalmas alispán volt Hanvay Péter, de nem 1640-ben, hanem valamivel később. Korponay: Abaujvármegye monographiájában 1640., 41. és 43-ban, mint táblabíró említi s alispánnak Hanvay Györgyöt mondja. Hanvay Péter 1640-ben fontos követségben járt vármegyéje részéről Eszterházy Miklós nádornál Nagyszombatban s onnan a királynál Bécsben.

A dolog ugy történt. A híres 13 északkeleti magyar megye, az alkotmány és szabadság mindenkor véd-bástyája 1639. decz. 12. és 13 án részleges országgyűlést tartott Kassán Homonnai Drugeth János gróf, országbíró elnöke alatt. Tárnya volt a vallási s egyéb sérelmek orvoslása és a török kiűzése. A követek közt volt Hanvay Péter is, akit az országgyűlés Pástorj Mátyással együtt deputatióba küldött a nádorhoz és a királynához. Küldetésöknek becsülettel megfelelték. 1640. jan. 29-én indultak s február végén értek haza. Sajnos, nem sokra mentek, sem Nagyszombatban a nádornál, sem Bécsben a királynál, aki személyes kihallgatáson fogadta őket. Eljárásuk eredményét Hanvay Péter írásba foglalta s mint jelentést benyújtotta. Ez máig megvan s ez alapján Hanvay Péter a Szinnyi József-féle Magyar írók életrajz-gyűjteményébe is bejutott (IV. köt. 454. l.)

Mint prot. vezérferfi különösen az 1635-iki és 1646—47-iki országgyűléseken tűnt ki. Az 1639-iki soprovi országgyűlésre megyéje Szemere Pállal együtt küldötte követül. A gyűlésen a protestáns vagy helyesen evangélikus rendek egy nagy csomó vallássérelmet adtak elő, főként nagymérvű templomfoglalásokat. A szenvedélyes nádor, Eszterházy, meg a kath. rendek meg sem akarták hallgatni. De a protestánsok nem tágitottak. Vezérek voltak: Bossányi Mihály, Barna György, Szemere Pál, Hanvay Péter. Ezeket a nádor saját lakására is elhívatta s kérlette: mondjanak le szándékukról, hagyják a vallástügyet, de semmiképen nem engedték. Az országgyűlés utóbb is fölterjesztette a vallási sérel-

Lajos, Schlesinger Dóri 1—1 koronát, Hruska Rezső, Eckstein Pál 40—40 fillér.

Eljegyzés. Görbics Zoltán rozsnyói nyomdatulajdonos, a Görbics és Bauer cég tagja eljegyezte Küffer Puskás Mariskát Rozsnyón.

Előadás a Földtani Társaságban. A Földtani Társaság szerdán tartott ülésén dr. Böckh Hugó bányatanácsos a gömörmegeyi Vashegy és Hradek földtani viszonyairól és az ottani vasérc-telepről tartott nagyrészt és tanulságos értekezést, mely a hallgatóság tetszését igen megnyerte.

A polgári olvasókör legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy idei bálját, — mely a farsangnak rendesen kimagasló mozzanata szokott lenni, — február hó 5-ikén tartja.

Karácsony-ünnepély Susányban. Biess Elemér pongyeloki nagybirtokos, ki már az előbbi években is szép karácsonyi ajándékokat osztogatott a pongyeloki s nagyszuhai iskolás gyermekeknek, ez idén Susány és Fazekas Zsuzsany községek iskoláiban is gazdag karácsonyfákat állított. Az iskola növendékei Bahéry János nagy buzgalmu tanító betanítása folytán szép műelőadással halálták meg e jótékonyt. Magyar egyházi énekeket és szavallatokat adtak elő s az előbbieket a jól szervezett fuvőzenekar kísérte kifogástalan játékkal.

Tea-est Tiszolczon. A tiszolczi magyar kaszinó f. hó 5-én — ez időszertint második tea-estélyét rendezte, mely minden tekintetben sikerültnek mondható. Az előző megnyitó után, melyet dr. Schwarcz Márk mondott, Hecht Samu hivatalnok élénk derűtséget keltő humoreszket olvasott fel. Utána Schwarcz Ferencné urnó és Hegedűs Zoltán rutinrozott készséggel „A mézesetek után” című egy felvonásos vígjátékot adták elő, melylyel zajos tapsokat arattak. Végül tréfás tombola következett, mely a jó kedvet a késő éjjeli órákig ébren tartotta.

Az állami gyermekmenhely — a hygienia és a gyermekgondozás minden kivánalmainak megfelelően berendezett — helyiségei a tavasszal fognak átadatni használat végett. A szép új épületeket ünnepélyesen felavatják, s az intézményhez egy új másodorvosi állást is engedélyezett a belügyminiszter.

Rimaszombati vásárok. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelmi miniszter megengedte, miként a Rimaszombat r. t. városban a folyó évi január hó 7. és 8-ra eső országos vásár ez évben kivételelesen január hó 9. és 10-én, a január hó 7-ére eső havi állatvásár pedig január hó 25-én tartassék meg.

Szomorú karácsony. Czeredén is meg van még az a vidéken divó szokás, hogy karácsony éjjel az éjjeli mise után revolverből lövöldözve végig szaladnak a falun. A szegény Bókai Pál — egy 14 éves fiú — megadta e szokásnak az árát, mert mikor karácsony éjjelén a czeredi templomból egy legénynyel hazafelé ment, hallotta az egymásután történő lövéseket, s egyszerre érezte, hogy a hátába egy löveg fúródott s összerogyott. Beszállították a községbe s onnan másnap a kózkórházba, hol a súlyos beteg fiú gondozás alatt áll. — A vizsgálat megindult ez ügyben. A fiút kísérő legény azt mondja, hogy látta a községen végig szaladó s lövöldöző juhászlegényt, kinek golyója a szerencsétlen fiút érte.

Megfagyott ozigányfiú. A mult héten, még ujév előtt 1—2 nappal, Klenocz felé igyekezett Gubeso József a 16 éves fiatal zenész egyik társával, ki valamivel előbbre haladt, de utközben biztatgatta társát, hogy csak siessenek, nemsokára beérk a községet. Gubeso azonban az egyik tanya közelében összeesett, nem bírta ki a nagy hideget, megfagyott. Az esetet, miután ki kellett deríteni, nem terheit-e az elhalt cigány társát a gondatlanság, be kellett jelenteni a bíróságnak, s Cseh

meket a királyhoz. Igaz, hogy ennek a fölterjesztésnek semmi haszna sem lett, a protestáns fél tovább is üldözött maradt. A folyton szaporodó elégtelenségnek kifolyása volt aztán az 1638-iki obstrukciós országgyűlés, (mert már akkor is obstruáltak) majd I. Rákóczi György fejedelem háboruja III. Ferdinand ellen „pro deo et libertate.”

A háboru lezajlása s a nevezetes Linzi béke megkötése után 1646-ban Pozsonyba hívta össze a király az országgyűlést, legfőképpen a czélből, hogy a béke pontjai az ország törvényei közé iktattassanak. Ezen a diaetán is Hanvay Péter az abauji egyik követ. Fontos szerep várt itt reá Kellemetlen, de nagyjelentőségű. Vonakodtak tőle sokan, ő sem szivesen vállalta, de meghozta ezt az áldozatot ref. vallás érdekében. Egyik tagja lett annak az országos bizottságnak, melynek feladata volt a dunántul a jogtalanul elfoglalt vagy feldult prot. templomok és egyházaknak teljhatalmu helyreállítása. A biztosok mindössze négyen voltak; Cevráki Ádám kir. táblai bíró, Bessenyei István katolikusok; Hanvay Péter és Botka Ferenc protestánsok. Két hétig jartak-keleek (1646 november 8. — november 20-ig), a Rába és Mura közé el sem juthattak a nagy árvizek miatt. De minek is!? Mindennek ugy kellett lenni ahogy a katolikusok akarták. Hanvay elkedvetlenedett s czéltalanak tartotta jelenlétét. Az országgyűlés elé terjesztett relatio alá, nagy magabusultában e szavakat írta, az egész eljárás jellemzésül tán ő maga, vagy elbeszélése után később valaki; „sehol ezek restitutionalist nem adtak a faluknak super restitutione templorum. Mert a pápista commissáriusok nem annuáltak nekik s jelenlötökben prédikátorok sem introducáltak, hanem csak szóval lett az executio. Ergo sicut erat in principio, ita nunc et semper etcet. Ius patronatusnak reselválásáról is protestáltak a földesurak, de ugyan magok a commissárius urak is. Micsoda securitás ez, avagy micsoda sinceritás!?” — Hanvay a bizottság eljárásáról I. Rákóczi György fejedelemnek is küldött jelentést.

Im ennyit olvastam egy Hanvayról itt-ott. Mennyi van még elrejtve a többiekrol szanaszét! Bizony, méltó volna napvilágra hozni. En csak ugy alkalomszerűleg, sebtiben vettem e sorokat róluik papírra, a jó emlékeztől is ellenállhatatlanul ösztönözötve.

Debreczen.

S. Szabó József.

István vizsgálóbíró elrendelte a hulla felboncolását, mely folyó hó 3 ikán megtörtént, s azután a hullát eltemették.

Szinielőadás Tiszolczon december hó 29-ikén igen szép és lélekemelő ünnepély fejt le a városi nagyvendéglő színpadján. Ugyanis a tiszolczyi állami iskola tantestülete faradhatatlan és lelkesedő ügybuzgalma és a gondnokság kezdeményezésére, a szegény gyermekek felruházása költségeinek fedezésére gyermekszindarabot adtak elő, melynek tisztá jövedelme 147 korona. Fogadják e helyen a szives adakozók, a szegény gyermekek nevében a tanítótestület meleg köszönetét érdeklődésükért és szives adományukért. A Mindenható fizessen meg nekik más módon érte! — Nagyon sajnálták, hogy az egyik jutalmazott tanító, az áll. iskola főtámaszlopa nem lehetett jelen a szinielőadáson, mert épen az napon idegen vendégekkel kellett részt vennie a vadászaton.

A pelsüzi Blum-féle intézet múlt évi forgalma a beküldött kimutatás szerint ez volt: Létszám 1904. január hó 1 én: 31 férfi, 13 nő, összesen 44. — Felvételtett az 1904 ik évben: 9 fi, 7 nő, összesen 16. — Ápoltatott tehát az 1904-ik évben: 40 fi, 20 nő, összesen 60. — Gyógyult: 1 férfi. — Javult: 1 férfi. — Nem gyógyult: 1 fi, 1 nő, összesen 2. — Meghalt: 3 fi, 2 nő, összesen 5. — Összes apadás tehát: 6 fi, 3 nő, összesen 9. — Visszamaradt az 1905. évre: 34 fi, 17 nő, összesen 51.

Szabó István emléke. Podraezky István dr. nagyrépost — mint káptalani helynök — felhívta a rozsnyói egyházmegye papságát, hogy Szabó István kazári plébánosnak, a híres műfordítóknak, sírját a kazári temetőben emlékekkel jelöljék meg. Reméljük, hogy e tekintetben a világiak is készséggel segítik elő a papság szives tervét.

Uj gimnáziumi igazgató. Martinyi József, a nyiregyházi ág. ev. főgimnázium igazgatója 36 évi buzgó tanári működése után nyugalomba vonult. Helyébe igazgatónak dr. Lefler Sámuel, gymnasiumunk egykori jeles növendékét választották meg.

Körözött főhadnagy a francia légióban. Irtunk Szilágyi Jenő honvéd főhadnagy, pécsi honvédhadapródiskolai tanár titokzatos eltűnéséről. Most már kétségtelen, hogy Szilágyi nem lett öngyilkos. A pécsi hadapródiskolának ez ügyben folytatott vizsgálata a napokban nyert befejezést. Eredménye az volt, hogy az eltűnt főhadnagy tragikumának az okait a főhadnagy házasságának boldogtalanságában és anyagi viszonyainak ziláltságában kétséget kizárólag megállapították. Igazolták azt is, hogy a főhadnagy előbb a dalmát partokon, különösen Raguzában, majd Triesztben fordult meg. Utóbbi helyen november 4-én hajóra szállott. Leveleit, a melyekben Rózsnyón lakó szüleit, Zilahon a szülei háznál tartózkodó nejét és a pécsi honvédtisztikar egy főhadnagyát, mint legjobb barátját, öngyilkosságról értesítette, a Patrashól Trieszt felé igyekező Excelsior hajón adta föl. Szilágyinak tehát Patrashban okvetlenül meg kellett fordulnia, hogy itt a kikötőben leveleit egyenesen a hajón adja föl. Igazolják ezt a levelek lebélyegzése. A raguzai halászok, a kikkel Szilágyi főhadnagy november hónap 2-án beszélt, a nekik felmutatott fénykép után, noha ez a főhadnagyot egyenruhában, sapkával a fején ábrázolja, míg ő előttük Szilágyi polgári ruhában volt, azonnal ráismertek. Hogy erre a kitérésre Szilágyinak terve szerint szüksége volt, mert ezzel vezette félre a hatóságot és keltette fel teljesen az öngyilkosság lehetőségének a látszatát, bizonyítják a következmények. Mert mi történt? Az, hogy Szilágyinak sikerült egér utat venni, Algírba menekülni, ahol az idegen légióba belépett, ahol ez idő szerint él és biztonságban van. Első életjeleit egy pécsi honvéd főhadnagy barátjához Algírból intézett levelében ad magáról Szilágyi, a melyben részletesen leírja, hogy miképp került az idegen légióba.

Bélyegmentes okmány-másolatok. A belügyminiszter — a mint jelentik — egy konkrét eset kapcsán hozott elvi jelentőségű határozatban kimondta, hogy hiteles okmány-másolatok hivatalok részére bélyegmentesen adandók ki. A pénzügyminiszter utján arról értesült a belügyi kormány, hogy egyes konkrét esetekből kifolyólag a kincstári ügyészség által kért hivatalos okmány-másolatokat némely alispán csak megfelelő bélyegilletékek lefizetése ellenében volt hajlandó kiadni. Mint-hogy pedig a királyi kincstári ügyészségeket és közhivatalokat, a bélyeg- és illeték szabályok és az illetéki díj-jegyzék értelmében a bélyegmentességek megilletik, a belügyi kormány kimondta, hogy jövőben a kincstári ügyészségek, valamint egyéb közhivatalok által kért másolatokat bélyegmentesen adhassák ki, a kiadandó másolatok hitelesítési záradékában azonban mindig feltüntetendő, hogy mely hivatalnak milyen számú megkeresése alapján adatott ki hivatalos használatra bélyegtelenül a másolat.

A „Napközi-Otthon” javára e hét folyamán a következő szives adományokat vettem: Kubinyi Bertalanné 10 kor., Kohn Albertné 4 kor., Braun Zsigmondné 6 kor., Kern Adolfné 2 korona. Fogadják őszinte köszönetemet! — Rimaszombot, 1905. január hó 6 án.

özü. dr. Marikowszky Istvánné.

Egy tizenhét éves gyilkos. Vérfagyasztó gyilkosság történt december hó 25-én a szepesmegyei Lassupatak és a gömörmegyei Henzlóva határközségek mesgyéjén. Glodis István lassupataki 18 éves legény már régóta haragos volt Rusznák János henzlóvai legénynek és nem egyszer kaptak már hajba. de a társaiknak sikerült őket egymástól távoltartani. Most azonban Glodics mégis végrehajtotta szándékát és haragosát fiasába ejtett tizenkét szúrással megölte. A csendőrök a fiatal gyilkost elfogták az igazságszolgáltatás büntető kezének.

Elgázolás. Pelsüczön folyó hó 2-án több iskolásfiú rendetlenkedett az utcán s mikor egy fát szállító megrakott szekér a gyár felé haladt, Riez János nevű nagyobb fiú Antal István 9 éves iskolás fiút a szekérhez lökte, a gyermek oly szerencsétlenül esett a kerék alá, hogy ez átment rajta, s több helyen összetörte a esontját. A sérültet beszállították a kórházba.

Talált hulla. Abafala községben a múlt évi december hó 20-án egy 163 cm. magas keresztény ismeretlen férfi hulla fogatott ki a Sajó folyóból. A hullán fekete viselt kis kabát és mellény volt, nadrágja viseltes szürke oldalt fekete szalaggal, továbbá 3 ing, a felső fehér, az alsó téli meleg és a középső vékony rózsaszín; lábravalója fehér, piszkos, L. S. piros színű kivarrott betűvel; fekete, pamut harisnya és rozsz fűzős cipő; az

ing gallérjában acél gomb, a kézelőben pedig korona nagyságu veres kockás üveg betétű kézelő gomb volt.

Az adókievítő bizottságok és kereskedők. Az O. M. K. E. nemrégiben országos akciózt indított abban az irányban, hogy az adókievítő és adófelzáró bizottságokban a kereskedők a kellő számban legyenek képviselve és fölterjesztéssel fordul a pénzügyminiszterhez. A pénzügyminiszter a fölterjesztésben előadott érvek helyességét elismerve, a pénzügyigazgatóságokat és fővárosi adófelügyelőket körendeleltel felhívta, hogy a kivető bizottságok egybeállítására vonatkozó javaslataiknál a kereskedők és iparosok nagyobb mértékben való képviseltetésére legyenek figyelemmel. Kijelölésbe helyezte egyúttal, hogy az adófelzáró bizottságok megalakítása iránt annak idején ugyanígy fog intézkedni.

Búcsú. Mindazon jóismerőseim és jóakaróim, akitől Rimaszombotból való távozásom alkalmával személyesen el nem búcsúzatok, fogadják ez uton szives jóemlékezetökbe Aldja meg az Isten mindnyájokat minden jóval! — Rimaszombot 1904. december hó 30-án.

Ujlaky Ilona, a városkerti vendéglő volt bérője.

Iparpolitikai tévedések. A karácsony-ujévi könyvpiaczon kissé elkésve, de annál érdekesebb tárgyú és tartalmu könyv jelent meg lapunk régi munkatársától, Mihályfalvi Forgon Lajos dr.-tól, mely hivatva van arra, hogy a mai fölötté zavaros politikai viszonyok között is, az ország közigazdasági ügyeire, közelebbről pedig az iparfejlesztési akcióra irányítsa a közfigyelmet. Miként a könyv czime is mutatja, iparpolitikánk tévedéseit tárja elénk, a melyek alkalmasak nemcsak az iparfejlesztési akciózt eredménytelenné tenni, hanem egyúttal a meglevő szűk körű magyar ipart, sőt a nemzetgazdasági existenciánkat eddig biztosított és a jelenben is biztosító mezőgazdaságunkat is megsemmisíteni. Teszi pedig ezt oly széles alapon, oly tájékozottsággal és oly tárgyilagosan, hogy azt nem lehet eléggé figyelmébe ajánlani azoknak a köröknek, a melyek az iparfejlesztésre befolyt hivatva vannak és azoknak a bafázóknak, a kik a magyar nemzetgazdasági kérdések iránt komolyan érdeklődnek. — Széles alapon, tudományos és statisztikai adatokkal beigazolja, hogy Magyarországon arra a nagy lelkesedéssel és még nagyobb pénzáldozatokkal megindult és ma is folytatott, de mindaddig semmi eredményre nem vezetett iparfejlesztő politikára, mely a gyáripar meghonosítását és ezzel a tőkeuralom létesítését tűzte ki feladatául, nemcsak semmi szükség nincsen, hanem az egyrészt ezen a téren ezután sem fog eredményre vezethetni, másrészt pedig alkalmas arra, hogy a nemzetet még jobban elszegényítse, elemeit egymással viszályba kavarja, társadalmi és nemzeti bomlás okává legyen. Nemcsak szükségesnek látja az ipar fejlesztését, hanem erre vonatkozólag üdvös tanácsokat is ad; főleg ajánlja a nemzetgazdasági harmónia megvalósítását a különböző foglalkozási ágak közötti kapcsolatok létesítésével, belföldi termelvények és anyagok ipari feldolgozását, a minél szélesebb körű gazdasági érvényesítést. Beigazolja, hogy így, rendszeres és tudatos iparpolitikával lehet előre vinni nemzetgazdaságunkat, míg az egész nemzetgazdaságnak az ipari alapra való helyezése, a mit ma az iparpolitika akar, nem vihető keresztül, főleg önálló vámtérlet nélkül! De nyomban azt is bebizonyítja, hogy az önálló vámtérlet létesítése nemzetgazdaságunkat tönkre tenné. A továbbiak során polemizál a könyv a kereskedelmi kormány iparfejlesztési programját magában foglaló emlékirattal, melynek kivihetetlen és közigazdaságilag káros intencióit élesen kidomborítja, tévedéseit fölárja. Sok keserű igazságot mond, a melyek konkluziója az, hogy a megkezdett uton soha sem lesz iparállam Magyarországból, de vizsgálatalul beigazolja azt is, hogy erre szükség nem lévén, nincs okunk miatta keseregni. Végül azt kívánja, hogy ha az állam valamit programba vesz, először az megvalósítható legyen, másodsor pedig annak megvalósítására komolyan törekedjék a kormány, ezt követeli az állam tekintélye. Ha a kitűzött ipari föladatokat meg akarjuk oldani, ha tényleg ipart akarunk teremteni, úgy még az önálló vámtérlettel sem szabad visszaradnia a kormánynak a mi különben sem politikai, mint a kormány tartja, hanem tisztán nemzetgazdasági kérdés. A mű főerősségei, a melyek különös figyelmet érdemelnek: a vámtérlet kérdését, az államsegélyezést, a kivándorlást, a mezőgazdasági helyzetet és a részletes állami intézkedéseket tárgyaló részek, a melyek körül szinte szenzációs az állami pénz- és gépségély nyújtásáról szóló szakasz. Az egész munka érdekes, világos, érthető és logikus. A vaskos kötet (16 iv) ára aránylag olcsó: 4 korona. Megszerezhető minden könyvkereskedés útján.

Anyakönyvi kimutatás. A rimaszombati áll. anyakönyvi hivatalban 1904. december havában a következő születések, házasságok és halálozások jelentettek be. Született élve: 8 fiú és 7 leány, halva: 1 fiú. Házasságot kötött: Ács József Baffy Erzsébettel, vegyes valásuak. Elhaltak: *Ifj. Zóut András 19 éves, *özü. Lang Andrásné 49 éves, özü. Machnich Istvánné 73 éves, Krausz Dávid 81 éves, *Lenkey Sámuel 52 éves, Huszth Ferencz 18 éves, Balog Bertalan 1 éves, *özü. Nagy Istvánné 66 éves, özü. Percz Pálné 64 éves, Králik Józsefné 34 éves, özü. Löcherer Tamásné 69 éves, *Gengler János 66 éves, *Bán Ilona 4 hónapos, *Katkuskák Mihály 52 éves, Mersits Ignác 50 éves, *Balyo Mihály 38 éves, ifj. Báthory József 18 naps, *Galbács József 56 éves, *Kis István 31 éves, özü. Vajda Jánosné 62 éves, özü. Özene Józsefné 66 éves. — A *gal jelöltek a vármegyei kórházban haltak el.

Kimutatás Gömör-Kishont vármegye területén uralgó ragadós állati betegségekről: Lépfene: Radnót. Veszettség: Alsószkálnok, Kisveszérés, Kuntaplóca. Rúhkór: Pétermány. Sertésorbáncz: Pálfala, Dernő, Körös. Rozsnyó. Sertésorsz: Alsószkálnok, Bakostörök, Cserencsény, Felsőszkálnok, Klenócz, Orljatörök, Osgyán, Ráho, Rimabánya, Balogfala, Csiz, Dobfenék, Dobóca, Felsőhangony, Gesztete, Gortvakisfalud, Iványi, Majom, Martonfala, Radnót, Serke, Simonyi, Sőreg, Szentsimon, Uraj, Uzapaniyit, Zádorháza, Zsip. Aggtelek, Beretke, Gömörpanyit, Lekenye, Méhi, Ragály, Sztárnya, Zsór, Krasznahorkaváralja, Pelsücz, Jolsva, Kistrőcze, Murány, Nagyrőcze, Nandrás, Rákos, Ratkó.

Nyugtázás. Köviben 1904. év december 26-án az ujonnan építendő iskola javára táncmulatság rendeztetett, melyen egy a helybeli, mint a vidéki fiatalok szép számmal vett részt. Összes bevétel volt 124 korona, ki-

adás 67 kor. 90 fillér; tiszta maradvány tehát 56 kor. 10 fill. Ez alkalommal felülfizettek: Bradofka Károly, Frenyó Lajos 4—4 kor., Berzéthi Károly, Frenyó János Gocsó Emil, Nandrassy János krajczul, Dr. Stefancsik Károly, Tomázy Gyula, Weinberger Gyula 2—2 kor., ifj. Brehovenszky János, Benyó Mátyas, id. Brehovenszky János, Babel András, Fáklya Károly, özü. Gocsó Jánosné, Galkó Pál, Holéczy Pálné, Kicsiny Géza, Kicsiny Gyula, Lieber András, özü. Palicz Pálné, Vincze István, Vlachó János, Siró János, Zimann Dániel, Zaoral Ágoston 1—1 koronát. Fogadják e nemesszívű adakozók ez uton is a rendezőség őszinte köszönetét.

CSARNOK.

Volt egyszer egy...

Volt egyszer egy királyi apród,
Aranyhaju, bogárszemű,
Szive vidám, kedélye ép volt,
Csupa napfény, csupa derű!

Öröm s gyönyör közt élte napját
Ah, irigyelték is sokan!
Ő hordta az ifju királyné
Selyem uszályát untalan.

Ha jött az est, s szerelmi útján
A vándor csillag megjelent,
Csókszomjas ajkkal asszonyának
Bársony zsámolyán térdepelt.

És suttogott epedve lágyan,
Bübajos, édes szép mesét:
Volt egyszer egy királyi apród,
Ki hön szerette kedvesét!

És vonta, vonta őt szivére,
Daczolva vészek ezrivel!
... S a szép királyné kéjre gyulva
Játszott aranyló fűrtivel...

Aztán? ... Oly bus a nóta vége!
Mért hullnak le a csillagok? ...
Szerették egymást olthatatlan —
Meg keile együtt halniok!

P. Gy.

Vénül a világ...

Vénül a világ, egyre vénül,
Év, év után gyorsan lejár.
Ifju lesz — férfi a gyermek,
S a férfi agg, holnapra már.
A vágy, mely egykoron hevíté,
Küzdésre mely erőt adott:
Kialszik, mint a lobogó tűz
Parázsa melybe hamvadott.

Vénül a világ, egyre vénül.
Csak futó új év alatt
Ah! mennyivel leend idősebb
Sok gonoszság, sok bűn miatt.
Mert bűn, gonoszság tartja már ma
Kezébe a kormányrudat.
Ronesolt hajónk veszélybe esalván,
Örvénybe hajt, örvényt mutat.

Vénül a világ, egyre vénül.
Az ősi erkölcs, ősi hit
Mit századok tartának épen
Jobban-jobban enyészik itt.
Az üldözött, megcsalt, elárult
Erénynek e föld nem hona.
Gyalázva az erkölcs szentélye,
Gyalázva a hit temploma.

Vénül a világ, egyre vénül
Mint a fa, hogyba gyökerét
Féreg emészti; törzsét, ágát
Szű örl meg, szű örl szét.
Porlad, porlad, mindegyre jobban,
Elvénül, elvész nyomtalan.
Csupán a viszhang adja tudtul
Midőn kidőlt, alá zuhan.

Vénül a világ, egyre vénül.
A féreg rág, rág csendesén.
Év, év után emészti titkon,
Es meg nem áll és nem pihen.
Irtózatos leend bukása.
Mert bukni fog, mert bukni kell!
Ah! annyi szenny — gyalázat ára
Jutalma, nem maradhat el!

Nem! jönni fog egy végítélet,
Mely eltemet mindent mi gaz!
Hazugságot, hazug szemérmét.
El az csupán: mi jó, igaz.
Jer, jer, világ nagy forradalma!
A kór testet hadd tépje szét
Hatalmad! — s egy tűz viharában
Tisztítsa e bolygó tekét!

Borsody Béla.

Egy szamar története.

(Allegoria.)

Elt egyszer egy kis hegyvidéki faluban a többek között egy szamar; élt, mert muszáj volt neki. Talán, ha rá van bizva, inkább választja a más világra vezető utat. Neki rövidebb is, könnyebb is lett volna, mint naponként a bányatelepről szenet hurezolni a faluba. Mert ez volt az ő foglalatossága. Hatvanan voltak mindössze. Legerősebb volt köztük a Dádé. Mig tehát a többiek a bányában végeztek kisebb-nagyobb munkát, neki jutott a dolog oroszlánrésze.

Történt egyszer, hogy a bányatulajdonost valami nagy kitüntetés érte. Elnyerte a valóságos belső titkos tanácsosi címet, meg aranyérmét is kapott. Legnagyobb érdeme az volt, hogy kölcsönzött az államnak szerény

kamatra valami 10 milliót. Mindenki ödvözölte a nevezetes embert. A szamarak sem maradhattak el. Be voltak tanítva, hogyan kell a tétet és fejet meghajtani, hogy így köszönték a legfőbb főnököt, ha megjelenik köztük. Az idomást maga az igazgató végezte s a próba fényesen sikerült. Mikor aztán megjelent a kegyelmes ur, mind az 59 földig hajította a fejét, csak a Dádé állt ott rendületlenül, még a fülét sem mozdítva. Csak nézte, nézte azt a kis embert, a ki nem volt nagyobb, mint ő, legföljebb szélesebb és vastagabb, mert jobban élt. Az igazgató odáig volt dühében, s a tanácsos ur is, természetesen észrevette a dolgot.

Ettől kezdve rossz napok következtek a Dádéra. Kétszeres terhet kellett neki czipelni felényi takarmányért, de ő nyugodtan végezte dolgát, mert muszáj volt élni. Mikor látta, hogy a sorsa nem változik, lassanként mizanthrop lett. Az volt a baja, hogy többet tudott mint számár társai. Csacsai korában egyedül ő tudta betanulni, hogy: ha a legkisebb csengett teszik a nyakára, akkor a Mózsihoz vigye a szemet, ha a nagyobb, akkor a Jakabhoz s végül, ha azt a piros szalagos otromba kis barangot, akkor a Salamonhoz. Ez vásárolt ugyanis leg-többet, tehát ezt illette a legnagyobb tisztelet. Vele még ő kegyelmessége is kezelt fogott. Valahányszor hozzájött a Dádé, megállt a kocsi közepén a boltajtó előtt s várta, míg megszabadítják terhétől. Ha sokáig nem jött valaki, ledobta hátáról a zsákokat és nyugodtan baktatott visszafelé.

Ez a kis história, a mit most elmondok, akkor esett meg vele, mikor már megvénült. Ormótlan nagy zsák szemet czipelt. A kis Berta meg, a kegyelmes ur leánykája, aki éppen felügyelet nélkül volt, mivel az öreg benne éppen a rajesurban legelésző hófehér méneket gukerozta — mondom, ez a kis lány ott játszadozott a kastély előtt, amerre a Dádé utja vezetett s egyszerre csak elébe állt. Czirogatja, simogatja az állatot, nagyon tetszik neki a pántlikája mert ő olyat még sohase látott. A mint így bibelődik, kocsi robot arra, s bizony már eltapossa azt a csöppseget. A Dádé se volt rest, vállon kapja a kis leányt ruhájánál fogva s nagy ügyességel, minden baj nélkül félre teszi az utból, — maga pedig, mint a ki jól végezte dolgát tovább megy. Mindenki szemében nagyot nőtt a Dádé becsülete. A falu bírása meg, aki szemtanuja volt a jelenetnek, annyira ment a dicséretében, hogy egyszer mikor a bányatársulat bankettet adott, amelyre ő is hivatalos volt, mint a község feje, beszédében a társulat többi tagjai közt a Dádéról is tiszteletteljesen megemlékezett. Azt is hozzátette, hogy ha ez a számár most ember volna, például olyan, mint a kegyelmes ur, hát megérdemelné, hogy diszpolgárrá választsák.

De a tanácsos ur szíve csak nem akart iránta lágyulni. Egyszer addig verette a szamarat, a miért nem akart háromszoros terhet vinni, hogy a Dádé végre nagy nehezen elindult. Egy helyen azonban, ép a kegyelmes ur kastélya előtt megbotlott, elesett, fel se kelt többé. Fültnak állítása szerint kiáltozott is a szegény, de ordítása tudvalevőleg nem hallik a menyországba, így hát a tanácsos urék se hallották. Bőrt megvette Salamon, mindjárt ki is eszerette, mivel timár is volt. Azután eladta a bírónak, aki finoman kidolgoztatta s most a községhez asztalat díszíti. Ez juttatja bíró uram eszébe az igazságot, valahányszor törvényt lát.

Barankay Lajos.

A gömörmezei múzeumnak ajándékozott tárgyak jegyzéke 1904. november és deczember hónapban:

Tompa Mihály gyászbeszéde 1855-ből, Balogh Gyula hattyudala, a serki evang. ref. egyház története, Illustrium pásarum flores. C. Plinii historia mundi II. 1616., „Vasárnapi-Ujság” 1854 évt., füles óntál Balogh Samunétól Serke.

85 röpirat és kisebb nyomtatvány, „Losoncz és Vidéke” 1904. évf. Fábry Jánostól.

„Sötét lapok,” Hanvay Zoltán szerzőtől, Hanva. A rimaszombati fésűsök pecsétje 1836-ból, két régi okirat, Török Jánostól.

122 drb. régi könyv a rimaszombati gymnasi-umtól.

30. drb. orvosi könyv, köztük Lutter Márton asztali beszédeinek II. kötete 1569-ből, dr. Horváth Antal rozsnói orvos hagyatékából dr. Horváth Ákos, Vöröskő. Báro Radvanszky Béla „Magyar családélet és háztartás” három kötet a szerzőtől. Sajókaza.

Kossuth Lajos sajátkezű nyugtája 1836-ból, 5 frtos bankjegy 1848-ból, önfedelű vörösréz kanna 1824-ből, ön-butykos, Komjáthy Istvántól és a zsiپی evang. ref. egyháztól.

Dr. Batizfalvy Sámuel munkáiból 2 köt. 5 füzet, életrajza, arcképe és egy levél, dr. Trajler Istvántól s ennek két dolgozata, Budapest.

Gömör Kishont vm. „Hivatalos Lap”-ja 1904. évf. az alispáni hivataltól

„Budapesti Hírlap” 1904 évf., a rimaszombati kaszinótól.

„Gömör-Kishont” 1904. évf. Rábely Miklóstól.

„Rozsnói Híradó” 1904. évf. Görbics és Bauertől.

„Iskoláink” 1904. évf. Lévai Izsótól.

„Az ujság” 1904. évf. 2-ik fele, Bodor Istvántól.

A kegyes adományozóknak a múzeum nevében há-lás köszönetet mond az igazgatóság.

Uj borbély-üzlet.

Tisztelettel van szerencsém tudatni a nagyérdemű közönséggel, hogy Rimaszombatan, a **Három Rózsa szálloda épületben**

borbély- és fodrász-üzletet

nyitottam. Legfőbb törekvésem oda irányul, hogy a n. é. közönség jól, figyelmesen és előzékenyen legyen kiszol-gálva.

Tisztelettel kérem a n. é. közönség kegyes párt-fogását.

Józsa Ignác, borbély és fodrász.

Meghívás.

A putnoki takarékpénztár részvénytar-saság t. részvényesei Putnokon, a „Vám” vendéglő nagytermében **f. 1905. évi január hó 25-én** dél-előtt 10 órakor tartandó

rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívotnak.

Közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
2. Mérleg és számadás előterjesztése.
3. Tiszta jövedelem feletti intézkedés.
4. Három felügyelő-bizottsági és négy igazgatósági tag választása.

Putnok, 1905. január hó 1-én.

Az igazgatóság.

Saját írógéppel

rendelkező kisasszony állandó **irodai alkalma-zást** keres: nem annyira nagy fizetésre, mint tisz-tességes bánásmódra reflectál.

Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal nyújt.

Hirdetmény.

831. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bécsi belvárosi es. kir. járásbíróság 1904. évi Cb. VII. 1156/4. sz. végzése következtében **dr. Fränkl Emil** ügyvéd által képviselt **Kohn és Löw** javára **Steiner Márton** ellen 69 korona 89 fillér s járulékaik erejéig 1904. évi november hó 15-én foganatosított ki-elégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 640 korona 20 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutorok, bolti áruk és berendezések nyilvános árverésen eladatk.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbíróság 1904. évi V. 694 számú végzése folytán 69 korona 89 fillér tökékövetelés, ennek 1904. évi február hó 11-ik napjától járó 6%-os kamatai, $\frac{1}{3}\%$ váltódíj s eddig összesen 21 korona 2 fillérben bíróság már meg-állapított költségek erejéig Rimaszombatan, adós la-kásán leendő eszközésére **1905. évi január hó 11-ik** napjának délelőtti 10 órája határnapul kitüze-tik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzés-sel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§ ai értelmében készpénz-fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becs-áron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az előrvezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyer-tek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszombatan, 1904. deczember 31.

Gaskó, kir. bir. végrehajtó.

Eladó ház beltelekkel.

Putnokon a Kavics-utczán egy mindennek meg-felelő három szobás jó lakás és az utczára nyíló üzlethelyiség, pincze és egyéb melléképületek 1224 □-öl területtel együtt örök áron eladó.

Ertekezhetni lehet **Putnokon Arany Lajos** tulajdonosnál.

Hirdetmény.

3388. sz. — A m. kir. igazságügy miniszter 1904. évi november hó 12-én kelt 36359/I. tk. 1904. I. sz. a. elrendelte, hogy a tornallyai kir. járásbíróság mint tkvi hatóságához tartozó **Hét** község egész területére nézve a telekkönyvi helyesbítés és a tényleges birtokosok tulaj-donjogának bejegyzése céljából az 1892. évi XXIX t.-cz. s illetve az 1893. évi 19661/I. M. rendeletben szabályozott eljárás foganatosíttassék.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben **1905. évi márczius hó 2-án** d. e 9 órakor fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. mindazok, a kik a telekjegyzőkönyve ben elő-forduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést ki-vínnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdon-jogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi XXIX t.-cz. 15—18. és az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5. 6. 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat meg-szerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésre engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elenge-dési kedvezménytől is elesnek és

3. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt kö-vetelésre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily be-jegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezzék illetve, hogy tör-lési engedély nyilvántartásra végett a kiküldött előtt jelenjen meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség ked-vezményétől elesnek.

Kir. járásbíróság mint telekvi hatóság Tornallyán 1904. évi deczember hó 17. napján.

Basilides, kir. aljárásbíró.

Kiadó lakás.

Rimaszombatan, **Kmetty-utca 31-ik** ház-szám alatt 3 szoba, előszoba, konyha és kamrából álló földszintes új köház, száraz pinczével, fűskam-rával ellátva — magnyos tágas udvarral **május hó 1-től** bérbeadó — B-relni kívánók értekezhetnek **Kalocsay Gyula** tulajdonossal. 1—3

Hirdetmény.

7931. sz. — **Klenócz** nagyközségre nézve az 1892. évi XXIX. t.-cz. értelmében a tényleges birtokosok tulaj-donjogának a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befe-jezettévé, ezen hirdetmény azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. Hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t.-cz. 15. és 17. §§ ai alapján, ide értve a §-oknak az 1889. évi XXXVIII t.-cz. 5. és 6. § a a) pontjában foglalt kiegészítését is, valamint az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 7. § a és az 1891. évi XVI. t.-cz. 15. § a b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi XXIX. t.-cz. 22. § a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1905. évi június hó 22-ik napjáig bezáró-lag, a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után in-dított törlési keresetet, annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. Hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t.-cz. 16. és 18. §§ ainak eseteiben, — ide értve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítését is, — a tényleges birtokos tulajdon-jogának bejegyzése ellenében ellent mondással élni ki-vánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1905. évi június hó 22. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk figyelem-be vétetni nem fog.

3. Hogy mindazok, kik az 1. és 2. pontban körül-irt intézkedéseken kívül, az eljárás és ennek folyán tör-téni bejegyzések által előbb nyert jogait bármily irányban is sértve vélik, — ide értve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 16. § a alapján történt bejegyz. sét sérelmesnek találják, — e tekintetben felszólamlásukat tartalmazó kérvényeiket a telekkönyvi hatósághoz **1905. évi június hó 22. napjáig** bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható határidő eltelte után az említett bejegy-zéseket csak a törvény rendes útján és csak az időköz-ben nyilvánkönyvi jogot szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek is, kik a ki-küldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszerű másolatot csaloltak, vagy azt pótlólag benyujtik, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál át-vehetik.

Rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1904. deczember hó 11-én.

2—3. Pongrácz, kir. törvsz. bíró.

HOLLÓSY JÓZSEF

első és legrégibb

temetkező-vállalata

RIMASZOMBATBAN.

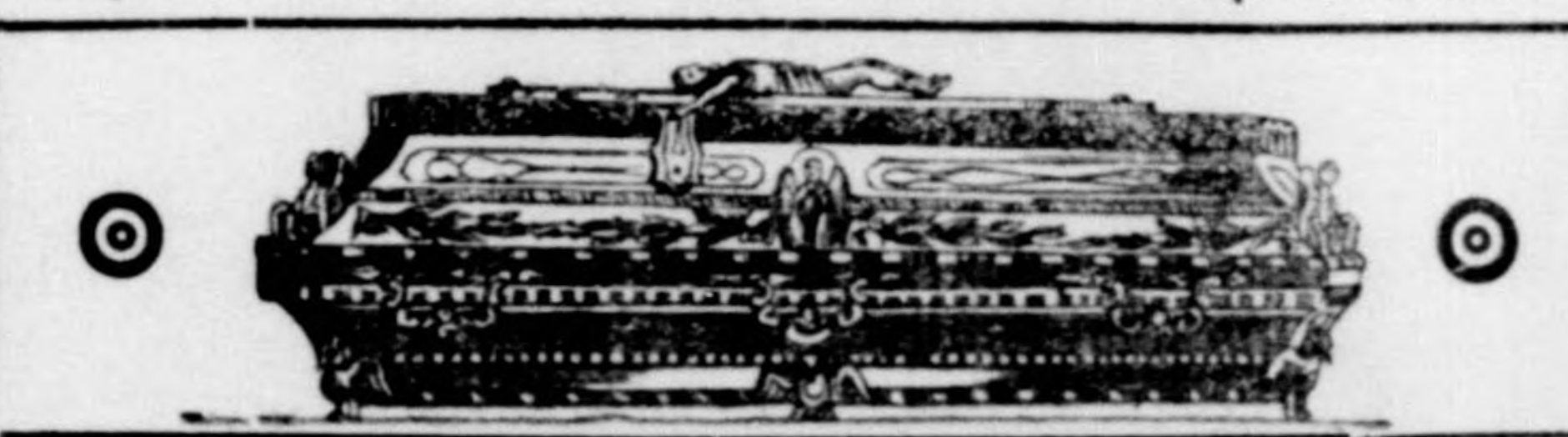
Érc- és fakoporsók gyári bizományi raktára.

Butorkereskedés, asztalos műhely.

Losonci-utca 21. és Kossuth Lajos-u. 19. sz. saját házában.

Alapított 1864.

Alapított 1864.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű helybeli és vidéki közön-ség tudomására, hogy az **1864. évtől** fennálló **temetkező-vállalatomban** ez idő szerint az **ország legelső gyárainak érc- és fakoporsó** készítményeit **birom raktáron bizományba**.

Halálózások alkalmával a szomorodott felek **raktáram-ban a szükséges összes kellékeket, különféle minő-ségben és választékban — mérsékelt áron — fellelhetik**; van raktáron mindenféle alaku és nagyságu, diszes és egy-serű **érc- és fakoporsó, szemfedő, lepedő, fej-párna és fejdísz, harisnya és cipő, gyertya** a ravatal körül és az egyházi személyek részére, **sirkoszorú, koszorúszalag** különféle szélesség és színben, **mű- és díszvirág** a koporsó és halottas szoba díszítéséhez stb. stb.

Tartok **halottas koszkat** egyenruhás szolgazemély-zettel.

Továbbá ajánlkozom halottkémii jelentés kieszköz-lésére, sírhely kiastására, harangoztatás, halottas szobának és környékének feketével való bevonására és díszítésére, gyász-jelentések készítése és szétkaldésére, az egyházi személyeknek a végtisztesség megadására való felkérésére stb.

Bútorokból nagy raktártartok folyton, itt a leg-egyszerűbbtől a legdivatosabb tárgyak is feltalálhatók és min-den jutányos áron; igen **alkalmas vásárlás meny-asszonyi berendezkedésre**.

Épületi asztalos munkák bármint kivitelben, a legjobb anyagból **műhelyemben szintén készül**.

Szolgálatkészségemet és raktáram nagy választékát a n. é. közönség jóakarataiba ajánlva, vagyok

kiváló tisztelettel

HOLLÓSY JÓZSEF,

temetkezérendező, bútor- és épületasztalos.

26—*